

ARAŞTIRMA

YEDİ FARKLI İLDEKİ KADINLARIN GENİTAL HİJYEN DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİ: ÇOK MERKEZLİ KESİTSEL BİR ÇALIŞMA*

Serap EJDER APAY** Funda ÖZDEMİR*** Evşen NAZİK****
Dilek POTUR***** Aytül HADIMLI***** Derya TANRIVERDİ*****
Songül AKTAŞ***** Elif Yağmur ÖZORHAN** Tuğçe SAKAR**
Yeliz MERİH DOĞAN***** Cemile ALACA***** Afife YURTTAŞ**
Alınış Tarihi: 09.10.2014
Kabul Tarihi: 07.11.2014

ÖZET

Amaç: Bu çalışma Türkiye'nin 7 farklı coğrafi bölgesinde yaşayan kadınların genital hijyen davranışlarını belirlemek ve bölgelere göre karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın verileri Mayıs 2013-Haziran 2014 tarihleri arasında İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Gaziantep, Erzurum, Trabzon illerinden toplanmıştır. Veriler, soru formu ve Genital Hijyen Davranışları Envanteri kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdelik dağılımlar ve varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Genital hijyen davranışları envanterinden en yüksek puan ortalaması olan il Ankara (83.15±12.09), en düşük puan ortalaması olan il Erzurum (74.12±12.19) olarak bulunmuştur. Çalışmadaki kadınların toplam puan ortalaması 78.96±11.65 olarak saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmanın sonucunda kadınların Genital Hijyen Davranışları Envanteri puan ortalamasının orta düzeyin biraz üzerinde olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Genital hijyen; genital hijyen davranışı; üreme sağlığı; ebelik/hemşirelik.

ABSTRACT

Determination of the Genital Hygiene Behaviours of Women in seven different provinces: A Multi-Centred Cross-Sectional Study

Objective: This study was conducted to determine the genital hygiene behaviours of women living in 7 different geographical regions of Turkey and to compare them according to regions.

Method: The data of this cross-sectional and descriptive study were collected from the provinces of İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Gaziantep, Erzurum, and Trabzon between May 2013 and June 2014. The data were collected using the questionnaire form and the Genital Hygiene Behaviors Inventory. Percentage distributions and analysis of variance were used in assessing the data.

Result: While the highest mean score of the Genital Hygiene Behaviours Inventory was determined in the province of Ankara (83.15±12.09), the lowest mean score was determined in the province of Erzurum (74.12±12.19). In the study, women's total mean score of the genital hygiene inventory was 78.96±11.65.

Conclusion: As a result of the study, women's mean score of the Genital Hygiene Behaviors Inventory was found to be slightly above the medium level.

Keywords: Genital hygiene; genital hygiene behaviours; reproductive health; midwifery/nursing.

GİRİŞ

Genital enfeksiyonlar bir veya birçok patojen mikroorganizmanın oluşturduğu, üreme fonksiyonunu etkileyen ve doku harabiyeti yapan problemlerdir. Kadınlarda sık görülen jinekolojik problemlerden biri olan genital enfeksiyonlar her zaman kadın hayatını tehdit etmez ancak semptomları oldukça büyük rahatsızlıklara neden

olur (Taşkın 2012). Genital enfeksiyonların oluşmasına neden olan birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler; düşük sosyo-ekonomik düzey, eğitim eksikliği, perine hijyeni konusunda yetersiz bilgi, eliminasyon sonrası temizliğin yanlış yapılması, menstruasyon sırasında hijyenik olmayan materyal

*3. Ulusal 2. Uluslararası Ebeler Kongresinde sunulmuştur. **Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, e-mail: sejder@hotmail.com, ***Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ****Çukurova Üniversitesi Adana Sağlık Yüksekokulu, *****Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, *****Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu, *****Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, *****Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Bilimleri Fakültesi, *****Zeynep Kamil Kadın ve Çocuk Hastalıkları EAH, *****Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Hastanesi.

kullanılması, vajinal duş alışkanlığı, sık değiştirilmeyen vajinal tamponlar, uzun süreli antibiyotik kullanımı, sağlıklı koşullarda yaptırılan doğum ve kürtajlar, asepsi kurallarına uyulmadan yapılan vajinal muayeneler, sağlık kuruluşlarına başvurmama, dar ve sentetik giysilerin giyilmesi olarak sayılabilir (Czerwinski 2000; Erbil, Özkan ve Demir 2002; Yurdağül, Sevil ve Özkan 2004; Erbil ve Aşık 2005; Karatay ve Özvaris 2006). Genital enfeksiyonlar kadınlarda; ektoptik gebelik, sepsis, servikal kanser, infertilite ve yenidoğanda konjenital enfeksiyonlar gibi bir takım komplikasyonlara yol açabilmektedir (Günalp ve Tuncer 2004; Taşkın 2009). Ayrıca kadınlarda psikolojik sorunlar, sosyal izolasyon, cinsel sorunlar, halsizlik, yaşam kalitesinde bozulma gibi problemlere yol açmaktadır. Bütün bunlara bağlı olarak da zaman, iş gücü ve ekonomik kayıplar yaşanmaktadır (Czerwinski 2000; Andrist 2001; Yurdağül, Sevil ve Özkan 2004; Erbil ve Aşık 2005; Khan, Amir, Altaf and Tanveer 2009; Holloway 2010; Taşkın 2012).

Genital enfeksiyonlar doğurganlık çağında sık yaşanan üreme sağlığı sorunlarından. Dünyada her yıl yaklaşık olarak bir milyon kadın ürogenital enfeksiyonlara maruz kalmaktadır (Reid and Bruce 2003). Ülkemizde yapılan çalışmalarda da kadınlarda genital enfeksiyonun yaygın bir sorun olduğu görülmektedir. Öner, Demirhindi, Erdoğan, Tuncer, Şaşmaz, Sütoluk ve arkadaşları (2004) tarafından yapılan bir çalışmada kadınların %65.6'sında genital enfeksiyon tespit edilmiştir. Hacialioğlu, İnandı ve Pasinlioğlu (2000) kadınlarda genital enfeksiyon sıklığını %71.1 olarak bulmuştur. Bu konu ile ilgili yapılan çalışmalarda kadınların genital hijyen davranışları envanterinden 77.7±12.8 (Ege ve Eryılmaz 2005), 73.3±11.9 (Ege ve Eryılmaz 2006), 74.89±11.74 (Koştu ve Beydağ 2009), 81.68±11.79 (Kavlak, Saruhan, Er, Şen ve Sevil 2010), 56.97±4.7 ve 55.34±4.5 (Demirbağ, Çan, Kaya ve Köksal 2012) ve 77.41±9.05 (Dalbudak ve Bilgili 2013), 80.28±10.82 (Erbil, Bölükbaş, Belkıran ve Balcı 2013) puan aldıkları ve kadınların sıklıkla genital akıntudan şikayet ettikleri görülmüştür. Bu araştırma sonuçları kadınların genital hijyen uygulamalarına yönelik bilgi eksikliği ve yanlış uygulamalarının olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlardan hareketle Türkiye'nin 7 farklı coğrafi bölgesinde yaşayan kadınların genital hijyen davranışlarını

belirlemek ve bölgelere göre karşılaştırmak amacıyla bu çalışma planlanmıştır. Bu çalışma, ülkenin farklı bölgelerinden kıyaslanabilir verilerin elde edilmesi için tek bir zaman aralığında tüm merkezlerde standart bir soru formu kullanılarak yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü: Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı bir araştırmadır.

Araştırmanın Zamanı, Yeri ve Özellikleri: Araştırmanın verileri Mayıs 2013-Haziran 2014 tarihleri arasında Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinde bulunan 7 büyük ilde (İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Gaziantep, Erzurum, Trabzon) yapılmıştır. Bu iller bağlı buldukları bölgelerin en yoğun nüfus sayısına sahip illeri arasındadır. Böylece hem farklı sosyoekonomik düzeyde bireylerin alınabileceği hem de daha fazla sayıda kadına daha kısa zamanda ulaşılabileceği düşünülmüştür. Evrenin bilindiği durumlarda kullanılan formül kullanılarak örneklem büyüklüğü tespit edilmiştir. Örneklem büyüklüğü için %5 hata payı ve %99 güven aralığı dikkate alınmıştır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde ilin nüfus temsil yeteneğini kaybetmemesine dikkat edilmiştir. Her ildeki evli kadın nüfusu evren kabul edilmiştir (Tablo 1). İl temelinde seçim yapılmasının ve genel Türkiye örnekleminin seçilmemesinin en önemli nedeni araştırmaya katılan illerin de kendi içinde değerlendirmesinin yapılabilmesini sağlamaktır. Araştırmanın verilerinin toplandığı doğum hastaneleri ve üniversite hastaneleri hasta potansiyelinin fazla olması ve her sosyo-ekonomik seviyeden gebenin başvurması sebebiyle tercih edilmiştir.

Evren-örneklem: Araştırmanın evreni çalışmaya dahil edilen illerdeki tüm evli kadınlardır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş araştırmaya katılmaya gönüllü olan evli kadınlar araştırma kapsamına alınmıştır.

Araştırmaya Alınma Kriterleri: Araştırmaya alınan kadınlarda; 15-49 yaş aralığında olma, evli olma, son 3 ay içerisinde üreme sistemi enfeksiyonu geçirmemiş olma, İl merkezinde ikamet etme ve araştırmaya katılmaya gönüllü olma özellikleri aranmıştır.

Veri Toplama Formları: Araştırma verilerinin toplanmasında soru formu ve Genital Hijyen Davranışları Envanteri (GHDE) kullanılmıştır.

Soru formu: Soru formu kadınların yaşı, eğitim durumu, evlilik süresi ve sosyal güvence durumu gibi soruları içermektedir.

Tablo 1. Örneklemeye Alınan Kadınların İllere Göre Dağılımı ve Veri Toplama Merkezleri

İller	İl Merkezindeki Evli Kadın Sayısı*	Örneklemeye Alınan Kadın Sayısı	Merkez
İstanbul	3.359.034	600	Zeynep Kamil Kadın ve Çocuk Hastalıkları EAH
Ankara	1.268.737	416	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Hastanesi
İzmir	1.026.412	485	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi
Adana	493.423	466	Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi
Gaziantep	399.733	352	Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesi
Erzurum	165.855	442	Nene Hatun Kadın Doğum Hastanesi
Trabzon	185.237	345	Trabzon Kanunu Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Genital Hijyen Davranışları Envanteri: Genital Hijyen Davranışları Envanteri Ege ve Eryılmaz (2005) tarafından, 15-49 yaş grubu cinsel aktif kadınların genital davranışlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş 4'lü likert tipinde bir ölçme aracıdır. Envanter; 24 olumlu, 3 olumsuz olmak üzere toplam 27 maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. Her madde için "hiçbir zaman", "bazen", "sık sık", "her zaman" şıklarından birinin seçilmesi ve işaretlenmesi istenir. Olumlu ifadeleri içeren maddelere verilen "hiçbir zaman" yanıtına "1" puan, diğerlerine ise sırasıyla "2", "3" ve "4" puan verilir. Olumsuz ifadeleri içeren maddeler için bu puanlama ters yönde yapılır. 17, 26 ve 27. maddeler ters yönde puan almaktadır. Envanterden en düşük 27, en yüksek 108 toplam puan alınır. Envanterden alınan toplam puanın yüksekliği genital hijyen davranışlarının istendik düzeyde olduğunu gösterir. Ölçeğin Cronbach

alfa katsayısı 0.86 olarak saptanmıştır (Ege ve Eryılmaz 2005). Bu çalışmada Cronbach alfa katsayısı 0.82 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması: Verilerin toplanmasında soru formu ve GHDE araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak uygulanmıştır.

Araştırmanın Değişkenleri:

Bağımlı Değişken: Kadınların GHDE'den aldıkları puanlar.

Bağımsız Değişken: Kadınların yaşı, eğitim durumu, çalışma durumu, meslek, evlilik süresi, eşinin eğitimi-mesleği, sosyal güvence durumu ve aile tipidir.

İstatistiksel Analiz: Veriler SPSS paket programında değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdeler dağılımlar, varyans analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik İlkeleri:

Araştırmaya başlanmadan önce, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulundan onay ve araştırmanın yapılacağı illerdeki ilgili kurumlardan yazılı izin ve katılımcılardan sözel onam alınmıştır.

Araştırma kapsamındaki kadınların haklarının korunması için araştırma verilerini toplamaya başlamadan önce kadınlara, araştırmanın amacı açıklanarak "Aydınlatılmış Onam" ilkesi, elde edilen bilgilerin gizli tutulacağı belirtilerek "Gizlilik ve Gizliliğin Korunması" ilkesi, araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyenlerin alınması ile de "Özerkliğe Saygı" ilkesini içeren etik ilkeler yerine getirilmiştir. Ayrıca anket uygulamasının bitiminden sonra kadınların soruları cevaplandırılarak konu ile ilgili bilgiler de verilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 2 incelendiğinde; kadınların yaş ortalamasının 32.98±8.08 ve %38'inin 27-35 yaş aralığında, %40.2'sinin ilkökul mezunu; %67.3'ünün ev hanımı ve büyük çoğunluğunun sosyal güvencesinin olduğu bulunmuştur.

Kadınların %36.5'inin evlilik süresinin 1-5 yıl aralığında ve %79.1'inin çekirdek aile tipine sahip olduğu, eşlerinin %31.3'ünün ilkökul mezunu olduğu ve %35.9'unun işçi olarak çalıştığı bulunmuştur. **İstanbul** ilinden örneklemeye alınan kadınların tanıtıcı özellikleri incelendiğinde; kadınların %41.3'ünün 27-35 yaş aralığında, %46.2'sinin ilkökul mezunu, %71.0'ünün çalışmıyor ve ev hanımı olduğu bulunmuştur.

Tablo 2. İllere Göre Kadınların Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	İstanbul (n=600)		Ankara (n=416)		İzmir (n=485)		Adana (n=466)		Gaziantep (n=352)		Erzurum (n=442)		Trabzon (n=345)		Toplam (n=3106)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Yaş																
18-26 yaş	173	28.8	74	17.8	141	29.1	76	16.3	74	21.0	128	29.0	83	24.1	749	24.1
27-35 yaş	248	41.3	148	35.6	192	39.6	174	37.3	112	31.8	176	39.8	129	37.4	1179	38.0
36 ve ↑	179	29.8	194	46.6	152	31.3	216	46.4	166	47.2	138	31.2	133	38.6	1178	37.9
Eğitim																
İlkokul	277	46.2	96	23.1	196	40.4	134	28.8	178	50.6	232	52.5	137	39.7	1250	40.2
Ortaokul	96	16.0	59	14.2	62	12.8	69	14.8	53	15.1	65	14.7	52	15.1	456	14.7
Lise	137	22.8	127	30.5	119	24.5	133	28.5	66	18.8	61	13.8	103	29.9	746	24.0
Üniversite	90	15.0	134	32.2	108	22.3	130	27.9	55	15.6	84	19.0	53	15.3	654	21.1
Çalışma Durumu																
Çalışan	174	29.0	183	44.0	153	31.5	266	57.1	71	20.2	91	20.6	77	22.3	1014	32.7
Çalışmayan	426	71.0	233	56.0	332	68.5	200	42.9	281	79.8	351	79.4	268	77.7	2091	67.3
Meslek																
Ev hanımı	426	71.0	233	56.0	332	68.5	200	42.9	281	79.8	351	79.4	268	77.7	2091	67.3
Memur	56	9.3	86	20.7	84	17.3	67	14.3	46	13.1	41	9.3	59	17.1	439	14.1
İşçi	118	19.7	12	2.9	50	10.3	128	27.6	2	0.6	45	10.2	18	5.2	392	12.7
Serbest	-	-	85	20.4	19	3.9	71	15.2	23	6.5	5	1.1	-	-	184	5.9
Evlilik Yılı																
1-5 yıl	239	39.8	146	35.1	236	48.7	115	24.7	101	28.7	173	39.1	124	35.9	1134	36.5
6-10 yıl	143	23.8	84	20.2	89	18.4	126	27.0	59	16.8	85	19.2	69	20.0	655	21.1
11-15 yıl	86	14.3	47	11.3	78	16.1	225	48.3	47	13.4	66	14.9	47	13.6	596	19.2
16 yıl ve ↑	132	22.0	139	33.4	82	16.9	-	-	145	41.2	118	36.7	105	30.5	721	23.2
Eş Eğitimi																
İlkokul	209	34.8	77	18.5	186	38.4	93	20.0	158	44.9	132	29.9	116	33.6	971	31.3
Ortaokul	112	18.7	57	13.7	52	10.7	62	13.3	64	18.2	80	18.1	53	15.4	480	15.5
Lise	162	27.0	128	30.8	127	26.2	174	37.3	53	15.1	120	27.1	106	30.7	870	28.0
Üniversite	117	19.5	154	37.0	120	24.7	137	29.4	77	21.9	110	24.9	70	20.3	785	25.3
Eş Çalışma Durumu																
Çalışan	560	93.3	361	86.8	432	89.1	415	89.1	289	82.1	407	92.1	345	100.0	2809	90.4
Çalışmayan	40	6.7	55	13.2	53	10.9	51	10.9	63	17.9	35	7.9	-	-	297	9.6
Eş Meslek																
İşsiz	40	6.7	55	13.2	53	10.9	51	10.9	63	17.9	35	7.9	-	-	297	9.6
İşçi	383	63.8	88	21.2	206	42.5	191	40.9	71	20.2	76	17.2	102	29.6	1117	35.9
Memur	79	13.2	124	29.8	84	17.3	143	30.7	64	18.2	119	26.9	90	26.1	703	22.8
Serbest	98	16.3	149	35.8	142	29.3	81	17.5	154	43.8	212	48.0	153	44.3	989	31.7
Sosyal Güvence																
Var	524	87.3	408	98.1	451	93.0	466	100.0	288	81.8	383	86.7	345	100.0	2865	92.2
Yok	76	12.7	8	1.9	34	7.0	-	-	64	18.2	59	13.3	-	-	241	7.8
Aile Tipi																
Çekirdek	414	69.0	359	86.3	439	90.5	376	80.7	281	79.8	314	71.0	275	79.7	2458	79.1
Geniş	186	31.0	57	13.7	46	9.5	90	19.3	71	20.2	128	29.0	70	20.3	648	20.9

Kadınların %39.8'inin evlilik süresinin 1-5 yıl aralığında, %87.3'ünün sağlık güvencesi olduğu ve %69.0'ının çekirdek aileye sahip olduğu bulunmuştur. Kadınların eşlerinin %34.8'inin ilkökul mezunu, %93.3'ünün çalışıyor olduğu ve %63.8'inin işçi statüsünde olduğu bulunmuştur. **Ankara** ili örneklem grubu kadınların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; kadınların %46.6'sının 36 ve üstü yaş aralığında, %32.2'sinin üniversite mezunu, %56.0'ının çalışmıyor ve ev hanımı olduğu bulunmuştur. Kadınların %35.1'inin evlilik süresinin 1-5 yıl aralığında, %98.1'inin sağlık güvencesi olduğu ve %86.3'ünün çekirdek aileye sahip olduğu bulunmuştur. Kadınların eşlerinin %37.0'ının üniversite mezunu, %86.8'inin çalışıyor olduğu ve %35.8'inin serbest çalıştığı bulunmuştur. **İzmir** ilinden araştırmaya dahil edilen kadınların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; kadınların %39.6'sının 27-35 yaş aralığında, %40.4'ünün ilkökul mezunu, %68.5'inin çalışmıyor ve ev hanımı olduğu bulunmuştur. Kadınların %48.7'sinin evlilik süresinin 1-5 yıl aralığında, %93.0'ının sağlık güvencesi olduğu ve %90.5'inin çekirdek aileye sahip olduğu bulunmuştur. Kadınların eşlerinin %38.4'ünün ilkökul mezunu, %89.1'inin çalışıyor ve %42.5'inin işçi olduğu bulunmuştur. **Adana** ilinden örneklem alınan kadınların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; kadınların %46.4'ünün 36 ve üstü yaş aralığında, %28.8'inin ilkökul mezunu, %57.1'inin çalışıyor ve %27.5'inin işçi olduğu bulunmuştur. Kadınların %48.3'ünün evlilik süresinin 11-15 yıl aralığında, tüm kadınların sağlık güvencesi olduğu ve %80.7'sinin çekirdek aileye sahip olduğu bulunmuştur. Kadınların eşlerinin %37.3'ünün lise mezunu, %89.1'inin çalışıyor olduğu ve %4.9'unun işçi olduğu bulunmuştur. **Gaziantep** ili örneklem grubu kadınların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; kadınların %47.2'sinin 27-35 yaş aralığında, %50.6'sının ilkökul mezunu, %79.8'inin çalışmıyor ve ev hanımı olduğu bulunmuştur. Kadınların %41.2'sinin evlilik süresinin 16 ve üstü yıl aralığında, %81.8'inin sağlık güvencesi olduğu ve %79.8'inin çekirdek aileye sahip olduğu bulunmuştur. Kadınların eşlerinin %44.9'unun ilkökul mezunu, %82.1'inin çalışıyor olduğu ve %43.8'inin serbest iş ile uğraştığı bulunmuştur. **Erzurum** ilinden araştırmaya alınan kadınların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; kadınların %39.8'inin 27-35 yaş aralığında, %52.5'inin ilkökul mezunu, %79.4'ünün

çalışmıyor ve ev hanımı olduğu bulunmuştur. Kadınların %39.1'inin evlilik süresinin 1-5 yıl aralığında, %86.7'sinin sağlık güvencesi olduğu ve %71.0'ünün çekirdek aileye sahip olduğu bulunmuştur. Kadınların eşlerinin %29.9'unun ilkökul mezunu, %92.1'inin çalışıyor olduğu ve %48.0'ünün serbest iş ile uğraştığı bulunmuştur. **Trabzon** ilinden örneklem alınan kadınların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; kadınların %38.6'sının 36 ve üstü yaş aralığında, %39.7'sinin ilkökul mezunu, %77.7'sinin çalışmıyor ve ev hanımı olduğu bulunmuştur. Kadınların %35.9'unun evlilik süresinin 1-5 yıl aralığında, tüm kadınların sağlık güvencesi olduğu ve %79.7'sinin çekirdek aileye sahip olduğu bulunmuştur. Kadınların eşlerinin %33.6'sının ilkökul mezunu, tamamının çalışıyor olduğu ve %44.3'ünün serbest işle uğraştığı bulunmuştur.

İstanbul ilinin GHDE puan ortalaması (77.28±11.49) toplam puan ortalamasına oldukça yakındır. Marmara bölgesinde yapılan bir çalışmada kadınların çoğunun yanlış genital hijyen uygulamaları yaptığı ve genital hijyen eğitimi gereksinimleri olduğu saptanmıştır (Cangöl ve Tokuç 2013).

Tablo 3. İllere Göre Kadınların Genital Hijyen Davranışları Envanteri Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

İller	GHDE Puan Ortalaması
İstanbul	77.28±11.49
Ankara	83.15±12.09
İzmir	82.21±9.69
Adana	81.98±11.31
Gaziantep	78.25±11.80
Erzurum	74.12±12.19
Trabzon	75.19±8.84
TOPLAM	78.96±11.65
Test ve p değeri	F=45.20, p<0.001

Ayrıca İstanbul'un fazla sayıda göç almasının puan ortalamasını etkilediği düşünülmektedir. Göç sağlık üzerinde olumlu ve olumsuz etkilere sahiptir. Genellikle göç eden kadınların eğitim düzeylerinin düşük ve ekonomik durumlarının iyi olmadığını düşünürsek bu durumun İstanbul ilinin puan ortalamasını etkilediğini söyleyebiliriz.

Çalışmada en yüksek GHDE puan ortalamasının **Ankara** ilindeki örneklem grubuna ait olduğu bulunmuştur. Dalbudak ve Bilgili'nin (2013) Ankara'da yaptıkları çalışmada kadın doğum polikliniğine başvuran ve vajinit tanısı

almamış kadınların GHDE puan ortalaması 82.58±9.43 olarak bulunmuştur. Bu çalışmanın sonucu ilgili çalışma sonucu ile benzerlik göstermektedir. İç Anadolu bölgesinde yapılan çalışmalarda da kadınların genital hijyen davranışlarının yeterli olmadığı bu konuyla ilgili eğitim gereksinimlerinin olduğu bulunmuştur (Özdemir, Ortabağ, Tosun, Özdemir ve Bebiş 2012; Ünsal 2010; Timur 2010; Yağmur 2007). Ayrıca Ankara ilindeki kadınların eğitim düzeylerinin diğer illere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatürde eğitim düzeyi yükseldikçe GHDE puan ortalamalarının da arttığını gösteren çalışmalar mevcuttur (Erbil ve Aşık 2005; Koştu ve Beydağ 2009; Kavlak, Saruhan, Er, Şen ve Sevil 2010).

İzmir ilinin GHDE puan ortalaması 82.21±9.69 olarak bulunmuştur. Kavlak, Saruhan, Er, Şen ve Sevil'in (2010) çalışmasında GHDE puan ortalaması 81.68±11.79 olarak bulunmuştur. Ege bölgesinde yapılan bir başka çalışmada GHDE puan ortalaması 74.89±11.74 olarak belirlenmiştir.

Adana ilinin GHDE puan ortalaması 81.98±11.31 olarak bulunmuştur. Erbil, Bölükbaş, Belkiran ve Balcı'nın (2013) yaptığı çalışmada kadınların GHDE puan ortalaması 80.28±10.28, Dalbudak ve Bilgili'nin (2013) yaptıkları çalışmada 82.58±9.43 Kavlak, Saruhan, Er, Şen ve Sevil'in çalışmasında ise 81.68±11.79 olarak bulunmuştur. Bu çalışmanın sonucu belirtilen çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Gaziantep ilinin GHDE puan ortalaması 78.25±11.80 olarak bulunmuştur. Benzer şekilde Ege ve Eryılmaz'ın çalışmalarında 77.7±12.8(2005), 73.3±11.9 (2006), Koştu ve Beydağın (2009) çalışmasında ise 74.89±11.74 olarak belirlenmiştir.

Çalışmada en düşük GHDE puan ortalamasının **Erzurum** (74.12±12.19) ilindeki örneklem grubuna ait olduğu bulunmuştur. Çalışmadaki en düşük eğitim düzeyi olan ilköğretim eğitime sahip kadın oranı Erzurum ili örnekleminin yarıdan fazlasını oluşturmaktadır. Literatürde eğitim düzeyi azaldıkça GHDE puan ortalamalarının da düştüğünü gösteren çalışmalar mevcuttur (Koştu ve Beydağ 2009; Erbil ve Aşık 2005; Kavlak, Saruhan, Er, Şen ve Sevil 2010). Erzurum ilindeki kadınların en düşük puan ortalamasına sahip olmasının, kadınların eğitim düzeyinin düşük olması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Trabzon ilindeki kadınların GHDE puan ortalaması 75.19±8.84 olarak bulunmuştur.

Karadeniz'de Erbil, Bölükbaş, Belkiran ve Balcı'nın (2013) yapmış olduğu çalışmada kadınların GHDE puan ortalaması 80.28±10.28 olarak bulunmuştur. Ayrıca Karadeniz'de yapılan bir çalışmada kadınların genital hijyene yeterince özen göstermedikleri ve bu konuda eğitime ihtiyaçlarının olduğu belirlenmiştir (Ünsal, Özyazıcıoğlu ve Sezgin 2010).

İllere göre kadınların GHDE puan ortalamaları incelendiğinde; kadınların GHDE puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Çalışmadaki kadınların GHDE toplam puan ortalamasının 78.96±11.65 olduğu belirlenmiştir. Literatürde benzer sonuçlar bulunmaktadır (Ege ve Eryılmaz 2005; Ege ve Eryılmaz 2006; Koştu ve Beydağ 2009; Kavlak, Saruhan, Er, Şen ve Sevil 2010; Dalbudak ve Bilgili 2013; Erbil, Bölükbaş, Belkiran ve Balcı 2013).

Yapılan ileri analizde iller teker teker kendi aralarında karşılaştırılmıştır. **İstanbul** diğer illerle karşılaştırıldığında; Gaziantep ilinin puan ortalaması ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir puan farkı yokken bu illerin (İstanbul, Gaziantep) puan ortalamaları diğer illerden (Erzurum ve Trabzon hariç) istatistiksel olarak anlamlı düşüktür. **Ankara** diğer illerle karşılaştırıldığında; Adana ve İzmir illerinin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak bir puan farkı yokken bu illerin (Ankara, Adana ve İzmir) puan ortalamaları diğer illerden anlamlı olarak yüksektir. **İzmir** diğer illerle karşılaştırıldığında; Adana ve Ankara illerinin puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamsız iken bu illerin (İzmir, Adana ve Ankara) puan ortalamaları diğer illerden anlamlı olarak yüksektir (Ankara hariç). **Adana** diğer illerle karşılaştırıldığında; İzmir ilinin puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değilken bu illerin (Adana, İzmir) puan ortalamaları diğer illerden anlamlı olarak yüksektir (Ankara hariç). **Gaziantep** diğer illerle karşılaştırıldığında; İstanbul ilinin puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değilken bu illerin (Gaziantep, İstanbul) puan ortalamaları diğer illerden (Erzurum ve Trabzon hariç) anlamlı olarak düşüktür. **Erzurum** diğer illerle karşılaştırıldığında; Trabzon ilinin puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değilken bu illerin (Erzurum, Trabzon) puan ortalamaları diğer illerden anlamlı olarak düşüktür. **Trabzon** diğer illerle karşılaştırıldığında; Erzurum ilinin puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değilken bu illerin (Trabzon, Erzurum)

puan ortalamaları diğer illerden anlamlı olarak düşüktür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın sonucunda kadınların GHDE puan ortalamasının orta düzeyin biraz üzerinde olduğu bulunmuştur. Dolayısıyla kadınların orta düzeyde olan genital hijyen davranışlarını optimal duruma getirebilmek için;

- Kadınların genital hijyen davranışlarını geliştirmek için danışmanlık yapılması,
- Genital enfeksiyonları önlemek için kadınların belirli periyotlarla sağlık

kontrollerinden geçmeleri konusunda bilinçlendirilmesi,

- Sağlık çalışanlarının genital enfeksiyonları önlemek ve doğru davranış kazandırmak için görsel-işitsel araçlarla bireysel ve grup eğitimleri yapması,
- Genital hijyen konusunda bilinçlendirmenin erken çocukluk yaşında başlanması bu konuda anaokulu ve ilkokul öğretmenleri ile işbirliği yapılması,
- Genital hijyen konusunda daha kapsamlı araştırmaların yapılması, önerilebilir.

KAYNAKLAR

Andrist LC. Vaginal Health and Infections. JOGNN 2001;30(3):306-15.

Cangöl E, Tokuç B. Jinokoloji Polikliniğine Başvuran Kadınlarda Genital Enfeksiyon Sıklığı ve Genital Hijyen Davranışları. F.N. Hem. Derg 2013; 21(2):85-91.

Czerwinski BS. Variation in Feminine Hygiene Practices as a Function of Age. JOGNN 2000; 29(6):625-33.

Dalbudak S, Bilgili N. GATA Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniğine Başvuran Kadınların Genital Hijyen Davranışlarının ve Bu Davranışların Vajinal Enfeksiyona Etkisi. Gülhane Tıp Dergisi 2013; 55(4): 281-87.

Demirbağ BC, Çan G, Kaya S, Köksal İ. Rahim İçi Araç ve Oral Kontraseptif Kullanan 18-49 Yaş Arasındaki Kadınlara Verilen Eğitimin Genital Hijyen Davranışlarına Etkisi. Hemşirelikte Araştırma ve Geliştirme Dergisi 2012; 9(3): 15-20.

Ege E, Eryılmaz G. Genital Hijyen Davranışları Envanterinin Geliştirilmesi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005; 8(3):67-75.

Ege E, Eryılmaz G. Kadınlara Verilen Planlı Eğitimin Genital Hijyen Davranışlarına Etkisi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2006; 9(3):8-16.

Erbil N, Bölükbaş N, Belkiran E, Balcı A. Factors Affecting and Genital Hygiene Behaviors of Married Women Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi 2013; 5(2):71-8.

Erbil N, Aşık F. Kız Öğrencilerin Hijyen ve Vajinal Akıntı Hakkında Bilgi, Tutum ve Davranışları. Sağlık ve Toplum 2005;15(2):91-5.

Erbil N, Özkan S, Demir Ü. Determination the Effectiveness of the Nurse to Identify Vaginitis and Examination of the Factors that Cause the Formation of Vaginitis in the Reproductive Aged Women Between 15 and 49 Age. Health and Society 2002;12(4):54-61.

Günalp S, Tuncer S. Kadın Hastalıkları ve Doğum Tanı ve Tedavi. Ankara: Pelikan Yayıncılık; 2004. p. 48.

Hacalioğlu N, İnandı T, Pasinlioğlu T. Erzurum Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması ve Merkezi'ne

Başvuran Kadınlarda Genital Yol Enfeksiyonlarının Sıklığı ve Risk Faktörleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2000;3(2):11-8.

Holloway D. Nursing Considerations in Patients With Vaginitis. British Journal of Nursing 2010;19(16):1040-6.

Karatay G, Özvaris SB. Evaluation of Applications Regarding the Genital Hygiene of Women Living in Barrel Houses Within a Region Existing a Health Center. Journal of Cumhuriyet University School of Nursing 2006;10(1):7-14.

Kavlak O, Saruhan A, Er S, Şen E, Sevil Ü. Gebelerin Genital Hijyen Davranışlarının Belirlenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2010; 26(1): 53-63.

Khan SA, Amir F, Altaf S, Tanveer R. Evaluation of Common Organisms Causing Vaginal Discharge. J Ayub Med Coll Abbottabad 2009;21(2):90-3.

Koştu N, Beydağ KD. Jinekoloji Polikliniğine Başvuran Kadınların Genital Hijyen Davranışları. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2009;12(1):66-71.

Öner S, Demirhindi H, Erdoğan Ş, Tuncer İ, Şaşmaz T, Sütölk Z, ve ark. Doğanşehir Sağlık Ocağı Bölgesinde 15-49 Yaş Arası Kadınlarda Genital Enfeksiyon Prevelansı. MEÜ Tıp Fak Derg 2004;5(2):138-44.

Özdemir S, Ortabağ T, Tosun B, Özdemir Ö, Bebiş H. Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin Genital Hijyen Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. Gülhane Tıp Dergisi 2012;54(2):120-8.

Reid G, Bruce Aw. Urogenital Infections in Women: Can Probiotics Help? Postgrad Med J 2003;79(934):428-32.

Taşkın L. Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği: Üreme Sistemi Enfeksiyonları ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar. XI. Baskı. Ankara: Sistem Ofset Matbaacılık; 2012. p. 585-607.

Timur S. Bir Üniversite Öğrenci Yurdunda Kalan Kız Öğrencilerin Genital Hijyen Davranışları. e-Journal of New World Science Academy 2010;5(4):39-48.

Türkiye İstatistik Kurumu. İstatistiklerle Türkiye 2012. Bilgi Dağıtım Grubu; 2013. p.8-24.

Ünsal A. Üniversitede Okuyan Kız Öğrencilerin Genital Hijyen Davranışları. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2010;13(5):80-90.

Ünsal A, Özyazıcıoğlu N, Sezgin S. Doğu Karadeniz'deki Bir Belde ve Ona Bağlı Dokuz Köyde Yaşayan Bireylerin Genital Hijyen Davranışları. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2010;13(2):12-9.

Yağmur Y. Malatya İli Fırat Sağlık Ocağı Bölgesinde Yaşayan 15-49 Yaş Kadınların Genital Hijyen Davranışları. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni 2007;6(5):325-30.

Yurdağül Y, Sevil Ü, Özkan S. Kadınlarda Sık Görülen Vulvovajinal Enfeksiyonlar. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2004;12(2):105-10.